

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

PIK XLVI. Ч. 183. Джерзі Сіті, Н. Дж., віторок, 9-го серпня 1938.

No. 183. Jersey City, N. J., Tuesday, August 9, 1938.

VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В ЕЛИЗАБЕТІ

ЕЛИЗАБЕТ (Нью Джерзі). — В неділю, 7 серпня ц. р., влаштовано тут перший День Українського Народного Союзу. Врочистість відбулася в Ліндені, Н. Дж. Не зважаючи на те, що погода була зарозлива, а навіть перепав дрібний дощ, День пройшов успішно. Було присутніх коло 1,000 людей.

Свято відкрив президент Колюмбів У. Н. Союзу, П. Сташків, і передав провід Дня головному фінансовому секретареві-касирові, Р. Слободянові, котрий виголосив коротку річову бесіду.

Промовляли теж головний радний п. Іван Ваверчак з Перт Амбою, Н. Дж., і президент стейтсової організації, п. В. Буката.

Хор співацького тов. „Боян“, під проводом п. М. Ядловського, відспівав кілька пісень. Дуже приємне враження зробив на присутніх виступ танцюристів в українських строях в числі 35, що танцювали українські танці під проводом молодого союзовця, І. Романовича.

„УКРАЇНСЬКИЙ ПОСТУПОВИЙ КЛЮБ“ ПОСВЯЧУЄ ВРОЧИСТО ПРАПОР.

КЕНИЛВОРТ (Нью Джерзі). — У гарно прилаштованій гайку Петрилова влаштував Український Поступовий Клуб, відділ 70 У. Н. Союзу в Джерзі Сіті, Нью Джерзі, в неділю, 7 серпня, 36-літній ювілей, врочисте посвячення прапорів та пікнік.

Не зважаючи на невиразну погоду, свято відвідувачами доповняло. Врочистого посвячення доконав о. Володимир Лотович, парох української католицької церкви в Джерзі Сіті, виголосивши притому відповідну промову. Керував святом п. Григорій Євусяк, контролор відділу.

Микола Мурашко, президент У. Н. Союзу, у своїй промові витав відділ в імені головного уряду У. Н. Союзу. Бесідник підняв як спільність між американським і українським прапором боротьбу за волю. Пошанування для прапору серед української імміграції є доказом, що український дух серед української імміграції не завмер, але живе й запалює до боротьби за кращу долю всього українського народу. За волю Америки впало багато людей, і українці знають, що впаде теж багато жертв, які український прапор буде поводити в золоті вершини Києва, свободній столиці свободної України. Бесідник вказав на важку працю урядовців і членів, на великі заслуги організації для допомоги вдовам і сиротам та показував, що це все було можливе завдяки існуванню У. Н. Союзу. Реєстри відділу в головній канцелярії показують, що У. Н. Союз виплатив для родин членів відділу посмертних на суму \$28,133.39, а ті померлі члени відділу виплатили до Союзу \$5,018.36. Ці цифри є виразним доказом, що У. Н. Союз виконує супроти членів свої зобов'язання. Від відділу промовляв урядник відділу, п. Іван Шур.

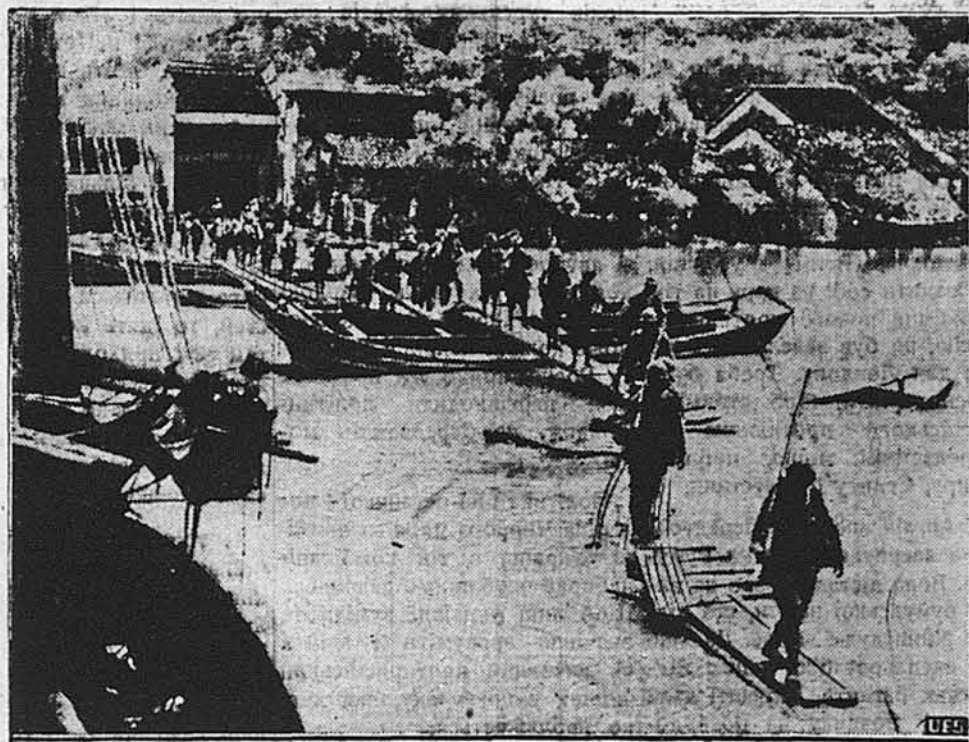
„ТОВАРИСТВО ІМ. МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО“ В НЮАРКУ СВЯТКУЄ ЮВІЛЕЙ.

ГИЛСАЙД (Нью Джерзі). — Товариство ім. Михайла Грушевського, відділ 219. У. Н. Союзу в Нюарку, Н. Дж., відсвяткувало врочисто свій 20-літній ювілей фестивалем і посвяченням прапорів у місцевому парку Гилсайд Гров.

В 11-тій годині рано о. д-р В. Клодницький відправив тіло Службу Богу. Співали обидві хорі українських православних церков у Нюарку й Байоні під диригентурою п. Й. Букати. По спільному обіді відпочивали. Врочисте посвячення прапорів, котрого dokonali: о. д-р В. Клодницький, парох української православної церкви в Нюарку, та Л. Весоловський, парох української православної церкви в Ню Йорку. Оба священики витали потім прапори відповідними промовами. В імені головного уряду У. Н. Союзу витав свято Дмитро Галичак, головний рекордний секретар У. Н. Союзу, вказуючи на значіння прапорів як символів живої ідеї й живої об'єднуючої акції. Далі промовляли: Омелян Ревюк витав відділ в імені щоденника „Свобода“, п. Іван Лисак, головний радний У. Н. Союзу, М. Близан, секретар від. У. Н. Союзу 204. та Володимир Буката, президент Організації стейту Нью Джерзі.

УКРАЇНСЬКІ ДІЯЧІ ЖЕРТВОЮ АВТОМОБІЛЬНОГО ВИПАДКУ.

БРИДЖПОРТ (Конетикот). — Українські громадяни й громадянки з Нью Йорку: Володимир Чермак, заступник голови ЦУ ОДВУ; Евстахій Кривень, скарбник ЦУ ОДВУ; Василь Сібайло, голова 10. відділу ОДВУ; Євгенія Сібайло, фінансова секретарка 10. відділу ОДВУ; Євгенія Плясовська і Василь Іваник, секретар 10. відділу ОДВУ у Нью Йорку впали по дорозі на „День Української Жінки“ в стейті Конетикот минулої неділі жертвою поважного автомобільного випадку. В. Черватюк і Євгенія Сібайло в критичному стані відвезено до шпиталю в Бриджпорті, інші дізнали поважних потовчень.

ВІЙНА В КИТАЮ.

У поході на Ганков, тимчасову столицю Китаю, японські війська збудували хиткий переїзд на цій річці, котрої воду підняли від вод ріки Янцзе. Японська команда каже, що китайці зірвали гаті ріки Янцзе, щоб залягти околицю й здержати наступ японців.

ПОЖЕЖІ В ПЕРЕМИЩИНІ І РУДЕЧИНІ.

В останніх днях було кілька пожеж по селах перемищанського повіту. І так, у Библі згоріли будинки Михайла Петровича. Шкода сягає понад 1,000 зл. У Дубечку згоріли будинки В. Кубиши. Шкода сягає понад 5,000 зл. У Шептицях, пов. Рудки, згоріли будинки Михайла Макара і трьох сусідів з живим та мертвим інвентарем. Причина пожежі невідома.

ЖІНКА ВРЯТУВАЛА ЖИТТЯ ІДУЧИМ ДРЕЗИНОЮ.

Залізничною дрезиною верталася до Стрия комісія виділу доріг: інж. Шельц і Оскар Дрезнік з двох моторних Юрчик. Між Гаями Вижими й Рихтичами ідуці заважали якусь жінку, що давала знаки, щоб забратися з рейок. Рейками наближався особовий поїзд до Стрия. Ідуці вискочили з дрезини й утекли набік. Поїзд розбив дрезину. Врятована обдурована своєю спасительною катувою 25 зл. за урятування життя.

КАРА ЗА КРАДІЖ АВТА.

За крадіж авта міністра справедливості паризький суд виміряв злодієві Карлові Гізерле найвищу кару. Покарання організував своє підприємство дуже зручно, відкривши в шістьох містах Франції свої філії, в яких перепродавав крадені автомобілі. З тією метою подавав до преси оголошення того змісту, що високий колоніальний урядовець, призначений до Індокитаю, мусить негайно продати новопкуплене авто. Один з найзручніших успіхів цього злодія від самоходів розглядав саме тепер паризький суд. Гізерле вкрав перед міністерством справедливості новісенький автомобіль міністра справедливості Кампонкі і відпродав його три дні пізніше президентові апеляційного суду в Марсєй, Воренові. За цю мандрівку самоходу міністра справедливості, що викликала велике зацікавлення між французькими судовими колами, вимірів паризький суд найвищу кару.

ВІДКРИЛИ НОВІ КАТАКОМБИ.

Нові катакомби в Римі в околиці вія Апія відкрила папська археологічна комісія. В катакомбах відкрили нові гроби з написами латинською і грецькою мовою. Здогадуються, що катакомби походять з другої половини IV. віку. Дослідники нововідкритих катакомб зайнялися спеціальна комісія.

НЕЧУВАНІ ВІДНОСИНИ В ПАРКАХ.

Большевицька преса поміщує листи читачів з жалобами на нечувані відносини в московських парках і городах, у яких нема лавок. Вечором у парках та городах нема світла і тому діють в них нечувані неморальні історії, не згадуючи про всякі грабункові напади на прохочих і поодиноких міліціантів.

АРЕШТУВАЛИ БІВНИКА ВЛАСНИКА РЕСТОРАНУ.

Поліція у Станіславові арештувала 37-літнього М. Ковалюка, який признався до вбивства Богдана Дем'ячука, власника ресторану в Надвірні. При бивникові знайшли поліція пограбовані предмети і 507.10 зл. Убивник був два тижні в Надвірні і заходив до ресторану Дем'ячука.

ЛІГА ПРОТИ ЗАКОХАНИХ.

Одна ліга ірландського міста Лондондері прийшла до висновку, що деякі громадяни міста ведуть неморальне життя. Є це „Ліга для морального розвитку“ (як у старій німецькій фарсі Арнольда і Баха „Еспанська муха“) і вона рішила, що треба заборонити закоханим зустрічатися потайки. Отже: не вільно ходити на прохід до місця, ані нішком (а прилюдно) цілуватися. Не вільно ходити без ціли вночі на прохід, навіть по означеній вулиці Карлайд. Молодим парам взагалі не вільно показуватися на вулиці, бо за ними стежать таємні агенти — члени згаданої Ліги, які мають „джурі“, поділивши місто на різні відтинки.

ЗДАВАВ ІСПИТ „У ЗАСТУПСТВІ“.

Станіславська поліція арештувала 24-літнього Теодора Гловацького, який здавав іспит у гімназії за своїх товаришів, уживаючи фальшивих легітиматів.

ДОКУМЕНТ, ЩО НЕ ДІШОВ ДО ЛЮДСТВА.

Один з перших морських листів та одночасно один з найцікавіших ніколи не дійшов до людства. Він з'явився про відкриття Америки і вів його Христофор Колумб. У поворотній дорозі, після відкриття нової землі, Колумб 14-го лютого 1493 року заскочив буря. Побойуючися, щоб його корабель не пішов на дно, він написав листа до короля Іспанії, повідомляючи його про свої відкриття. Лист, написаний на пергаменті, який Колумб до невеличкої бочки та кинув у море. На другий день буря добилася до берегів Іспанії. Якби він був загинув, про його відкриття Америки світ був би не знав, бо бочка з його листом і досі не вилучили.

ДЕРЕВО ЗАМІСЦЬ БЕНЗИНИ.

З Москви виїхало 12 вантажних самоходів, яких мотори порушують не бензиною, але деревами. Траса, довжиною 10,650 км., веде з Москви до Ленінграду — Мінська — Києва і до Москви. Цю трасу самоходи мають перейти за 60 днів. На цілій трасі улажено відповідні склади з деревами, кожний самохід може забрати запас палива на 100 км. Метою цього рейду випробувати вантажні самоходи, що їх мотори порушують деревами, бо продукція бензини на потреби вантажних самоходів не вистачає. Слід зауважити, що виборобство бензини майже 2/3 загальної продукції бензини. Справу переходу з бензини на дерево пояснюють теж мілітарними оглядами, бо на випадок війни бензина необхідна для війська.

З ПОНУРИХ ТАЙН ПОЛЬСЬКИХ ТЮРЕМ

ВАРШАВА. — В польському сеймі вніс український посол д-р С. Біляк інтерпеляцію в справі загиблого смерті українського політичного в'язня, Володимира Нидзи. Ця інтерпеляція є такого змісту: В карній в'язниці у Равичу помер нагло 11 липня ц. р. політичний в'язень Володимир Нидза, 24-літній студент львівської Політехніки, який відсиджував кару за участь у нападі на консулят СРСР у Львові. Батько Нидзи дістав повідомлення з тюрми, що його син повісився. Він негайно прибув до тюрми. Показалося, що труп не мав ніде знаків на шії від повішення. Також інші в'язні говорили, що день повішення він весело розмовляв з ними й нічим не налякав на самогубство. Навпаки, говорив про вихід з тюрми. Також він пару днів перед тим написав до родичів листа, в якому ні словом не згадував якогось душевного пригноблення. Супроти цього посол Біляк домагався в імені батька Нидзи урядового поборювання в справі цієї загадкової смерті.

ПОБОРЮЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ЕКОНОМІЧНІ УСТАНОВИ.

КАТОВИЦІ (Польща). — Катовицьке „Стоварищення польських купців хіщесцін“ видало такий комунікат: „Стоварищення Купців Хіщесцін“, Катовиці, 15 червня 1938. В справі фірми Маслосоюз. Всім членам наших стоварищень за бражні набірочки, харчевих товарів і т. п. звертаємо увагу, що молочарська кооператива „Маслосоюз“ є українського походження і організована на тутешньому терені для деяких згорі політичних і господарських цілей. У зв'язку з тим слід заперестати докучувати закупів у фірми „Маслосоюз“, а піддержувати чисто польські молочарські організації, як напр. „Малопольські Зв'язки Млечарські“, що має свій відділ у Катовицях, при вул. Словацького 36, якого виробу в нічому не уступають виробам українського „Маслосоюзу“. За уступав: С. Чапдінський.

Управа „Маслосоюзу“ всесла до суду скаргу за безпідставне очорнювання, але українські часописи висказують-ялі надії, що це щонебудь впомагає.

СОВЕТСЬКО-ЯПОНСЬКІ БОРОТББА НЕ ПОМАЖЕ.

МОСКВА. — Хоч советсько-японські дипломати стараються довести за всяку ціну до порозуміння, а навіть преса, одна і друга, не підсилює воєнних настроїв, то проте на советсько-кореєській границі ведуться завзяті бої. Советські комунікати говорять, що їх відділи в силі одної пішої дивізії й відповідного числа тяжкої артилерії, повзів і літаків пішли наступом на японські позиції і, розбивши японців, „вичистили“ з них советську територію. Літвінов заявив, що Совети є готові до війни, коли собі цього Японія бажає.

ТОКІО. — Японські комунікати також стверджують завзяті бої в околицях Ченкуфен, в яких по обох боках брали участь більші сили, але рішуче заперечує, начебто советські війська захопили ці узгір'я. Вони говорять, що, наступаючи на японські позиції, советські відділи мали великі втрати. Дотепер японці унешкідливили 50 советських повзів і зістрілили кількадесять літаків. Советські літаки бомбардували кореанські села, залізничні станції і мости. Але шкоди, як твердять японські комунікати, заподіяли мало.

ОФЕНЗИВА ЕСПАНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

САРАГОСА. — Війська ген. Франка пішли наступом на позиції червоних і здобули великі успіхи. В деяких місцях червоні в переполоху втікають. Дотепер націоналісти знищили коло 12,000 червоних військ. Вони є приперті до ріки Ебро і не в силі відступати, бо націоналісти понижили летунськими бомбами мости, а також з літаків унеможливили відворот.

ЧЕРГОВА КРИВАВА КУПІЛЬ У СОВЕТАХ.

МОСКВА. — Советські часописи стверджують, що в столиці Азербейджану, Баку, відкрито сепаратистичний заговор, який хотіли повалити советську владу і створити самостійну Азербейджанську республіку. В заговорі були замішані високі урядовці. Внаслідок того, пишуть советські газети, 14 осіб засуджено на смерть. Советська „Орджонікідзка Правда“ також доносить, що в орджонікідській провінції поставлено перед суд хлопця за те, що своєю недбалістю запалив на фармі безрог вогонь, внаслідок якого згоріло 73 безрог. Хлопця засуджено на розстріл.

ПОЛЬЩА РЕПЕТУЄ.

ВАРШАВА. — Польська преса піднесла велику протическу пропаганду, на взір той, що її перевозять німці; за те, що чеські літаки запускаються кілька миль за польську границю. Дехто є того переконання, що у випадку німецького маршу на Чехію Польща також хотіла б захопити частину Чехословаччини.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакції не відповідає.
Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016.
4-0807.
В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

“МУР НЕВТРАЛЬНОСТІ”

У своїй телеграмі до „Нью Йорк Таймсу“ з Лондону подає журналіст Авгур, відомий за своїх статей про міждержавне положення, цікаві причини до питання війни й миру в Європі.

На його думку, в Європі наростає сила нейтральних держав, що не хочуть нової загальної війни. Ця війна передовсім розгрілася між Німеччиною й Росією, отже ці держави передовсім звертають свої зусилля на те, щоб запобігти зударенню Німеччини й Росії. Думають вони зробити це через витворення поперечного континенту Європи нейтрального валу, себто ланцюга держав, які годяться на нейтральну політику й стараються спільними силами заставити Німеччину й Росію здержатися від війни.

Здавалось би, що цей план не має поважних вигадів, бо хоч за нього певно заявлялась би Франція й Англія, то проти нього стояли б дві найбільші держави на європейському континенті: Росія й Німеччина. Та Авгур каже, що чим далі, тим цей „мур нейтральності“ стає сильнішим. Нині до нього належать уже: на заході Бельгія й Голландія, на півночі скандинавські краї — Швеція, Норвегія й Данія; балтійські краї — Фінляндія, Естонія, Литва, Латвія; Польща; далі „мала антанта“ — Чехословаччина, Румунія й Югославія; накінець інші балканські держави — Болгарія, Греція й Туреччина; й очевидно Швейцарія.

Є це назагал малі держави; лише Польща має понад 30 мільйонів душ населення. Однак всі вони мають поважну силу — територіальну, маєткову й військову. І при спільній політиці вони мусили б заважити на долі Європи та на вирішенні питання: чи має бути війна між Німеччиною й Росією. Каже Авгур, що в Англії починають на цей вал нейтральності звертати щораз більше уваги.

У політичній грі між Німеччиною й цими державами грає нині роль рівноваги Італія, себто Мусоліні. Якби він прихилився до політики „нейтрального валу“, то Німеччина й Росія були б певно дефінітивно відділені від себе. На думку Авгура, Мусоліні вже проявляє інколи бажання нахилитися в тому напрямку, але поки що він цього ще не може зробити, поки не покінчиться еспанська афера й не утвердиться назавжди англійсько-італійське порозуміння.

Чи закріпиться цей „вал нейтральності“, це залежатиме в значній мірі ще й від посушень Німеччини. Адже Німеччина певно бачить, як наростає ця сила, що могла би її відділити від Росії. І якщо Німеччина справді бажає довести до українського чорнозему й українських мінералів, то вона певно поспробує пробити цей „мур нейтральності“ та протерти собі поперечний нью-йоркський шлях до сходу. І вона має бути поспробує валити цей мур, поки він ще сильно затвердне.

О. С.

ОКРУЖЕННЯ РОСІЇ

Громадянська війна в Іспанії полуднула багато карт у політичній грі європейських держав. Захитала рівновагу на Середземному морі, спровадила на Піренейський півострів Італію, а на Середземне море Росію. Це є той факт, що нас особливо цікавить. Російські кораблі з озброєнням, збіжжям і муніцією перепливали Дарданелі і спливали до Валенсиї й Барселони, щоб заважити на терезах, де важилася доля західної Європи і доля Середземного моря.

Це було грізне мemento не лише для Італії, але й для Великої Британії. Середземне море — це така важна артерія для Великої Британії, так сильно вже загрожена імперіалістичною африканською політикою Італії Мусоліні, що садити собі на карк на тім морі ще нового противника, Росію, це був завеликий люксус для Лондону. Треба було щось робити, щоб стримати російського противника на Середземному морі, поблизу Кипру, Єгипту й Палестини.

І Англія зробила. Передусім вона звернула увагу на Румунію. Вона дістала право на вивіз румунської нафти, що під час війни дуже важне. Далше на експлуатацію інших підземних багатств. Нарешті дала Румунії позичку на розбудову

політики Чорного моря — зв'язані. Україна в тій комбінації набирає особливого значіння. Щоб лиш українці зуміли те значіння зрозуміти і вийти як активний протиросійський чинник у розривку, яка хутко наближається...

УКРАЇНСЬКИЙ СТЕП ТОМУ СТО ЛІТ

(3)

Та треба зважити й те, що степи ще рідко заселені людьми і культура ще не дуже перешкоджає звірятам. Тому ті роди звірів, які легко живуть у неприхильному степу, множаться тут дуже, головне з весною, коли все зелене; весело тут тим звірятам, які все живуть у степах, а приманюють тоді на степи чужі звірі, які в літню спеку переносяться назад у доколичні простори або й далекі краї.

На весну бачимо на степах, таких птахів, як вірли, супи, яструби, дрохви, великими стадами, качки, гуси та пелікани заповнюють очерети. В травні уживаються всюди зайці та вовки. Жайворонки, чайки, дрозди, голуби є всюди, а навіть комах показуються великі маси: мотилі, хоч розмірно небагато цвітів; жуки, хоч розмірно невеликі, череди худоби, а в погані роки сарана.

На весну все на степах, навіть домашня худоба, напів дичі; коні табунами, воли стадами, вівці чередими — все шукає вільного степу, навіть собаки. Суки втікають із міст і сіл, випорнують собі у степу яму, приводять тут на світ щенят, далеко від людей, на човки. Ті, на степу зроджені, не псєта, в літні зовсім дикі, бояться людей і не даються зловити. А зимою, коли від хуртовини все присмирніє, голод і холод присмирять навіть дичину, і навіть вовка гонять у село, тоді шойно здичіє собаки пригадують собі своїх давніх господарів і вер-

таються до хати.

Диких бджіл, як в інших краях по лісах, на степі нема, навіть бджіл, що живуть у землі. Підсоння тут заприкрі, загарає і захолює, а охорони й поживи замало, щоб могли вижити. Тому, що нема дерев і води, що мало є запашних і сочних рослин, не плекають майже ніде домашніх бджіл. В Одесі є кілька бджолярів, та їх бджоли збирають пожиток лише із садів. Лише в урожайній Дністровій долині процвітає пасічництво. В околицях, що межують із степами, в лісистій Україні, на Поділлі, де захист дають ліси, а багато рік допомагають, що навіть і літом у долинах є вогисть і цвітуть цвіти, пасічництво стоїть дуже високо. В тих околицях майже кожний чоловік має пасіку, а навіть кріпаки часто мають і по 300 пнів і більше. Там навіть і на найменших базарах можна купувати сотинами, бо українці й козаки дуже його люблять, а як мають гостей, то їдять ложками. Звідтам теж приходять увесь мід, який в Одесі наваптажують на кораблі; звідтам теж походить багато воску, який перероблюють на свічки для російських церков.

Із усіх звірів, які живуть у степах, найшляхотніший є кінь, а найпожиточніша для людини — рогата худоба. Коні діляться на три роди: домашні, коні для стадних і напів дикі табунні. Домашні коні (для роботи) це щоденні товариші людей, їх трудів і праці. Поміщики (шляхта) і німецькі колоністи у степах держать коней дуже багато: для вивізу на прогульки, для їзди верхи, для роботи на ріллі, для транспорту товарів і т. д. Та козацький і болгарський мужик має все лиш одного коня, якого вживає до недалекої дороги, коли не хоче запрягати волів або двох коней.

Коні в стадинах є найрізноманітніші англійських, арабських і німецьких рас.

Що інше є коні, які живуть напів дико табунами. Поміщики, які тут мають безмежні простори землі, управити можуть її лише дуже мало, бо мають замало робочих рук. Вони держать, і держали від непахатних часів череди овець, стада рогатої худоби та табунні легконогих коней, які пасуться на степах, що й так стояли би без ужитку.

Задля того вистараються якимсь чином кобил і овець, для розплоду табунів, і висилають із пастухами на степи. Лошади ростуть усе за старими, аж поки їх не розмножиться стільки, скільки поміщика може вижити. Це число сягає від сто до тисячі. Із табуну беруть до роботи на господарстві 4—6-літніх коней, або продають на місці мандрівним купцям, або висилають на базар. Це неправда, начеб такі коні на степах жили цілком вільно, без догляду. Табунщики (пастухи) мусять пильнувати, щоб коні не заблукали, мусять їх берегти перед конокрадами й охороняти від коней поле й город інших людей. Ці табунщики це свої ерідні діти степу і нема їм подібних у цілій Європі, хіба в пампасах Південної Америки тамашні пастухи трохи похожі на своїх степових братів.

А табунщик мусить мати неабияке здоров'я, щоб так само бути веселим у 20-стуневій студені, як і в привітну весняну погоду, як і в двомісячній посуху, коли сонце й розпечена земля жарить наче піч. До такої служби треба легень, що однаково легко переносить нічний холод і денну спеку і недостачу води.

Пастухи овець і рогатої худоби живуть на возах, увесь час на мандрівці, везуть із собою вози, з якими то тут то там зупиняються на короткий час. Такої вигоди не може мати табунщик. Він усе мусить їздити верхи; неспокійні коні ні хвилини не дають йому відпочити. Він як день так ніч на коні; це не лише його стіл, а і його ліжко, і ті люди набирають подиву гідної вмістості все поладжувати на коні. Коли інші люди найрадіше шукають відпочинку, табунщик його не знає. Вночі, коли коні йдуть найдалі й пахнуть, він мусить вганяти доволі стада та накликає Тоді теж найбільше грозить небезпека від вовків, злодіїв, хуртовини. Коли падають дощі та лютує буря, йому ще важче ніж коням, бо коні можуть відвернутися від вітру, а він мусить стояти лицем проти вітру, щоб здержувати стадо, яке в негоду наосліп пускається вглибину степу. Тоді мусить він бути меткішим ніж коні.

Звичайно носять табунщик-

ки штани з лошачої або телячої шкіри, волосом наверх, і таку куртку. Підперізуються ремнем три й чотири рази, а на ремні мають попричіпані ланцюжки різної дрібниці, як кустики металю, бурштину, монети і т. і. А що вони теж сповняють роль ветеринарів, то при ремні мають теж різні хірургічні приладдя та ліки, отже подобають на шаманів і чарівників. На голові, як і в усіх українців, висока, чорна баранкова шапка. По верху закидають її швиць з бурію овечої вовни. Швиць має капішон, який закриває голову і лице, а має отвори лише на очі, ніс і уста. Коли погода, капішон звисає на плечах і тоді теж сповняє роль кишені. В руці держить табунщик гаррапник, три сяжні довгий батіг із коротким бичівном, крім того має шнур, 15—20 ліктів довгий, на якого одному кінці причіплене кільце, щоб можна було перетягати крізь нього другий кінець шнура. Коли хоче зловити якого коня, то навиває один кінець шнура на раму, робить петлю, кидає на коня, якого собі вибрав, а ніколи не хибить, притягає трохи коня до себе, потім сильно шарпне і вже кінь лезить на землю. Гаррапник, щоб удержувати табун у порядку; петля, щоб зловити коня, і вкінці палюга (дрючок) для оборони — це й уся зброя доброго табунщика. Ця палюга звичайно 3—4 стопи велика, зпереду з залізним закінченням, привішена до сидла. З тією палюгою біжить він коням на поміч, коли вони самі не можуть оборонитися. Відповідно до потреби бє тією палицею або кидає нею здалека так влучно, що залізним кінцем пробє вовкові голову, наче тирольський стрілець кулею із рушниці.

(Дальше буде).

ПРИСПІНЕННЯ ЗБІРКИ ФОНДІВ НА ПОКРИТТЯ КОШТІВ НАШОЇ УЧАСТІ У СВІТОВІЙ ВИСТАВІ.

З огляду на короткий час, який лишається до підготовки української програми для участі українців у Світовій Виставі в Нью Йорку в 1939 р., Українсько-Американське Виставове Товариство прохає одим наші організації, як також діяльніші одиниці, приєднати збірки на цю ціль.

Наше Виставове Товариство постаралося про видруккування лист та книжечок із поквітаннями для жертводавців. Хто хоче зайнятися збіркою при допомозі згаданих лист та книжечок, хай голоситься негайно писемно на адресу У. А. Виставового Товариства. Листи призначені на те, щоб списувати імена жертводавців, а книжечки на те, щоб кожному дати посвідку. У цей спосіб буде затримана подвійна контрола над збірними жертвами.

Голоситися по листі й книжечки на адресу:

UKRAINIAN AMERICAN EXPOSITION ASS'N
P.O. Box T014, Church St. Annex,
NEW YORK, N. Y.

Актуальне.

Всі еспанці, багаті чи бідні, навіть жебраки, між собою титулюють себе: „ваша ласкавість“. Слово „ти“ вважає кожний еспанець за велику образу. Одного разу висловився якийсь француз до еспанського жовіра гезер „ти“. — Ким ти є, безличнику, — відповів еспанець, — що мене так важко ображаєш? В цілому світі нема іншого „ти“ — як ти!

Цікаве, чи також тепер, при взаємних розстрільях, вважають еспанці на свою стародавню традицію в титулюванні.

О. Луговий. Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина друга

47)

— Комісар большевицький! Повісити гада! — падали окрики. Кілька селян, затиснувши кулаки, наближувалися до Рудого.

— Тихо! — приказав Василь. — самосуду робити нікому не дозволю.

Селяни всетаки поривалися до Рудого. Він скулявся, наче загнаний у пастку звір, але не оборонявся. Але, почувши слова Василя, трохи осмілів.

— Панове! — оправдувався боязко. — Каюся! Я врів, що в большевицькій правді, служив їм ширю... Але переконався, що то остання злочинна... Я втік від них... Знаю, що тяжко згрішив. Винуватий перед вами... Хочете — карайте! Але кажу вам: як я досі вірно служив тій голоті, так тепер вірно служитиму своїм. Сам же прийшов до вас... Ось вам хрест! — гарячково хрестився.

— А може тебе підслали? — гостро запитав Томиленко.

— Та пропадай вони пропадом! Я знати їх більше не хочу! — вирікався Рудий. — А коли не вірите, шож... бийте. Я зазнав.

— Та покиньте його! Може й справді він хоче покаятися. — Ось вам хрест свяятий!

— божився Семен.

— Чоловіче! — заговорив Василь. — За твої попередні злочини ти заслуговує бути повішаний. Але ми не такі кровожадні, як твої бувші пани. Давмо тобі нагоду показати, що ти дійсно покався. Шож, часом буває, що й найбільший злочинець кається і стає добрим і корисним людиною. Тож іди й не гріши більше... А завтра я поговорю з тобою. Семен швидко змився з очей.

Гнів селян поволі утих. Деякі кричали, та на безборонного не піднімалися якось руки. Бував так, що і до найгіршого ворога людина не може відчувати ненависті; що найбільше — погроду й огиду.

— А всетаки без нагляду йогоб не варт пускати! — Може, він надісланий большевиками підглянути, що тут робиться, та й назад утече — перестерігали Василь.

— Не бійтеся! В тому вже моя голова — заспокоював Василь. — Давмо йому нагоду... А ні, то він не втече від нас! Василь міркував, що колиб Рудий дійсно був підсланий большевиками, то він певно

постаріється розвідати про їх плани, силу тощо і пробуде в селі бодай кілька днів. На всякий випадок наказав двом хлопцям за ним вважати і колиб заважали за ним щось підозріле — негайно давати знати. Те слідження мало відбуватися у цілковитій таємниці, як для Семена так і для селян. А Василь не вважав Рудого аж настільки хитрим, щоб той міг слідження заважати.

Але Василь помилився, бо Семен Рудий був дійсно підсланий Брегманом, та не вистало у нього спириту.

Вечері другого дня планували нараду в хаті Бабенків. Що Галіве очолював повстанський рух, Василь і його помічники знали. Та не знали того селяни, тому збиратися треба було пізнім вечором непомітно. Мали прибути й член району повстанського штабу — команданти поближких відділів. Тема наради: визначити своє становище і сили та уплянувати свої діяння набудуче. Думали також вислати звязкового у Київ, до центрального повстанського штабу, а коли вдасться, то й до українського уряду, за кордон. Наказ прибути на нараду поближким повстанським провідникам писано вірними людьми ще попереднього вечора.

При світлі малесенької лампи-контильки Чорний з помічниками ждав на Галієва. Томиленко все ж ніяк не міг забути, що отаман звільнив Рудого, хоч при звільненні перед сотками людей не перечив.

— Цей дядько дуже підозрілий — ходячи з кутка в

куток кімнати, говорив він. — Для прикладу і страху іншим треба було його вешкодити. І як ти, отамане, випустив його?

— Не бійся! За ним слідять — заспокоював Василь. — Коли він дійсно підсланий, то схопимо його на вичинку, а тоді розмова з ним коротка...

— Може людина й справді покається — обнадіювала Віра. — Хоч він і багато зла натворив, та шож...

— Мені про те йшло, щоб ніхто не міг докорити нам, що ми караємо людей на смерть за саме підозріння. Я певний, що і він причасний до розстрілів та арештів селян. Але де докази? Все робилося з наказу того жидка, Сруля Брегмана. Повісибим його, то по селах чутка пішла, що ми вшаємо своїх бідняків; з одного виролось на десятки... А нам необхідно здобути прихильність і бідноту, щоб парализувати большевицькі настрої.

— А, сталося! — Томиленко махнув рукою. — Але де ми відбудуватимемо нараду? Чи не ліпше перейти у клуню?

— Та як, потемки? — дивувалася Віра.

Василь заперечив: — У клуні не можна засвітити світла. Через щілини можуть завважити світло небажаний і це викличе в них підозріння. Тут не йде про нас; ми виступаємо явно; але про доктора. Ніхто не повинен знати, що він має звязки з нами. Коли його розкриють, то мусів би тягатися з нами по степах, а він уже старий. Ліп-

ше в хаті вікна позаслонювати.

Віра позатикала вікна. Розмова продовжувалась, але потиху, щоб на вулицю не долітали голоси, а подруге, щоб не збудити матір Віри, що очевидно заснула трохи, заспокоївшись. Скоро надійшов доктор Галіве з валізкою в товаристві двох перебраних у селянську ношу повстанських провідників.

— Знайомтеся! — сказав він. — Це районові провідники Криворіжжя — й назвав їх по імені! — а це отаман Василь Чорний, сотник Томиленко, Луганський, — рекомендував по черзі.

— Чули про вас, чули... — сказав старий повстанець. — То це ваш наречений, панно Віро?

Віра зашарилася й швидко кинулася знати плац з доктора.

— Ви бо й не перебрані, пане докторе! — забідкалася. — Небезпечнож так! Можуть пізнати!

— Напваки! — сказав Галіве. — Бачите, я з валізкою, до хворого, мовляв... А для доктора не існує ріжниць, чи той хворий контрреволюціонер, чи комуніст. Нехай собі хто хоче питає. Тут же в хаті саме і господня хвора, всім у селі відомо.

— Не зустрінули часом нікого? — спитав Василь.

— Зустрінули якогось селянина. А чи є хто на варті?

— Розставлено п'ятьох вартів. Ніхто незавважений не

підійде до хати — заспокоював Луганський.

— То думано, що можемо починати нараду — запропонував Галіве.

— Заждемо! — Може ще прибуде хто — вставив Томиленко.

— Трудно сподіватися! — заважав другий з товаришів Галієва. — Кожне село повне червоних. В мій район прибула бригада червоної піхоти.

— В мій, за відомостями, суне ціла дивізія — сказав перший.

— Коли не зявиться ніхто більше, то вислід наради пішеться їм — заговорив Галіве. — Починаємо нараду. Я зібрав вас сюди, щоб обговорити наше становище.

Знадвору застукали в двері і ввійшов ще один повстанець в убір червоноармійця. Ввійшовши, став оглядатися по присутніх.

— Я делегований з третього району. Ось мій уповноваження, пане голово! — сказав він, подаючи Галієву записку книжку. — Уповноваження заклеєно в окладниці.

Галіве розпороз змінити окладнику записної книжки й, переглянувши уповноваження, подав членам. Ті переглянули по черзі.

— Підпис Болотного. В порядку! — ствердили вони.

— Дивно нам, товаришу, як то ви відразу потрапили до нас... — дивувався Василь.

— Нічого дивного! Мені дано точні вказівки, а навіть опис голови штабу; то панич Бабенко...

(Дальше буде).

З ДНЯ

ІСТОРІЯ ОДНОЇ ХАТИ.

Жив собі раз на селі один господар. А мав він хатину, що пам'ятала ще „польське повстання“. Вросла була вже глибоко в землю. Двері і вікна, повикривлювались „набакір“. Жінка підмашувала цю хату з усіх боків так, що здавалося, серед зелені, вона виглядала навіть романтично.

Можливо, що в тій хатині наш господар був би прожив ще пару літ. Бо, маючи на увазі теперішні тяжкі часи, він навіть і не думав про будову нової. Та одного року почув, що якась стухлість починає заносити від його хати. А на одному розі підвалина зогни-ла зовсім. Рад не рад, він рі-шився свою хатину трохи по-правити.

ПОЧАЛАСЯ ПОПРАВА.

В першій мірі він хотів за-тягнути з одного боку нову підвалину. Саме відповідний дуб лежав на подвір'ю, отже ця невелика справа була не потягнула за собою великих коштів. Отож одного ранку він узяв лопату і давай відко-пувати стару підвалину, щоб вставити нову.

Відкопавши її, він побачив, що стовпи також зогнили і треба вставити і їх. Ось так він розібрав цілу стіну і до ста-рої хати хотів причепити нову стіну. Та показалося, що но-вої стіни нема до чого приче-пити, бо друга стіна також зо-гнила. Розібравши другу сті-ну, він побачив, що з третьою те саме. А після цього поба-чив, що і дах і всі крокви по-гнили. Мусів розібрати цілу хату, хоч на нову не мав ні со-тика в кишені, ні кавалка ма-теріалу на подвір'ю.

ТЕ САМЕ З СОВЕТАМИ.

Ось таку „репарацію“ пере-водить тепер „таваріш“ Ста-лін. У наскрізь перебудову-ваний системі він хоче ро-бити „чистку“; хоче викинути та розстріляти бандитів, шпигунів, саботажників і всяких інших ворогів народу, а на їх місце підставити більше до-віренних людей.

Та що з того, коли показу-ється, що ціла та большевиць-ка будівля чорта варта. Чи-стив колись Сталін літературу і мистецтво та вистрілював мистців, які були „замаскова-ними фашистами“. Та далі по-казалося, що також совєтські вчені є „замасковані фаши-сти“. Треба було очистити і їх. По них показалося, що в фаб-риках і промислі сила силен-на шпигунів і саботажників. Треба було братись до робіт-ників і інженерів. Вистріля-вши і їх, показалося, що й до комуністичної партії та адмі-ністрації налізло повно банди-тів і ворогів народу. Прий-шлося і їх стріляти. Та далі по-казалося, що ціла армія в ру-ках танків же запродавців бандитів. Покотились червоні маршали. Далі вже треба бу-ло переводити чистку серед-тих, що чистили, і треба було висрілювати самих головачів ППУ. Ще далі Сталін мусів вистрілювати всяких „президе-нтів“ поодиноких „республік“, а на їх місце „вибирати“ ін-ших.

Повистрілював ось так він усіх своїх найближчих співро-бітників, які впродовж 20 літ займали найвищі становища та помагали Сталінові закріп-ляти большевицьку владу. Шойно по двадцятьох літах по-бачив Сталін, що вони банди-ти, злодії, грабіжники, всяка дрянь і зволоч, просто воро-ги народу. А ми це вже давно знали.

ТЕПЕР ЧЕРГА НА СТАЛІНА.

Вичистивши ось так усіх за порядком, Сталін відіхнув і казав затрубити, що нарешті все „чисто“. Та, до лиха, як тільки він дійшов від низу до

ЗВІТ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ
У. Н. СОЮЗУ

від 1-го січня 1938 р. до 30-го червня 1938 р.

ЗВІТ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО
СЕКРЕТАРЯ.

Зпочатком січня 1938 р. було повнолітніх членів	22,777
За час 6 місяців прийнято нових членів	1,125
нових членів	626
з старого обезп.	25
з переступними листами	118
з інших клас	68
Разом	24,739
За час 6 місяців суспендовано	1,186
відійшли з переступними листами	116
відійшли до нового роду обезп.	25
відійшли до інших клас	68
відійшли зворотом в готівці	63
відійшли на безплатне продовження	6
відійшли на виплачене обезпечення	4
померли	115
Разом	1,583

ЗВІТ КОНТРОЛІ ГОЛОВНОГО ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРЯ-КАСІЄРА ВІД 1-го СІЧНЯ ДО 30-го ЧЕРВНЯ 1938 Р. — ПОВНОЛІТНІ ЧЛЕНИ.

П Р И Х О Д И:														
3 місячних вкладок від членів	Процент від бондів	Процент від моргеджів	Процент від позичок	Процент з банків	Заробок на бондах	Чинш від реальності	Сирітський частини	Звороти до нар. фонду поз. і стип.	Звороти резерви з мол. деп.	Звороти податків, асек. і т.п.	Відзнаки книж. і ін.	Сплати моргеджів	Сплати бондів	Сплати позичок
Січень 49,768.93	8,329.96	3,016.43	1,559.90	469.17	1,246.88	13,043.55	1,487.30	74.21	1,912.86	198.89		1,912.86	35,000.00	1,544.00
Лютий 47,880.83	4,475.85	3,600.16	872.86			13,296.85	1,950.00	25.67	1,081.50	98.80		494.47	147,050.00	1,217.00
Березень 46,258.76	1,663.96	7,943.14	749.85		1,400.00	12,662.00	900.00		53.00	56.00		16,884.05	210,100.00	1,712.00
Квітень 47,595.22	1,313.04	3,424.04	1,390.87			12,833.50		20.00	7,002.88	20,828.01		2,838.58		2,335.00
Травень 47,822.92	3,688.96	2,237.27	1,018.00		3,125.00	12,740.00	1,274.80	65.00	1,219.25	37,680.32		1,030.75		1,272.00
Червень 46,034.90	4,837.50	6,797.53	1,303.56			12,414.50	310.66	109.50	866.50	3.00		8,224.80		1,091.00
Разом	285,361.56	24,309.27	27,018.57	6,885.04	469.17	5,771.88	76,990.40	5,922.76	294.38	10,223.13	58,865.02	31,885.51	392,150.00	9,171.00
Р О З Х О Д И:														
Посмертний фонд	Адміністр. фонд	Резервний фонд	Конвенц. фонд	Запомог. фонд	Народний фонд	Сирітський фонд	Моргеджі	Бонд	Реальності	Позички	Друкарня і книгарня			РАЗОМ
Січень 22,195.27	11,327.37			1,205.00		3,087.18	20,000.00		7,840.47					65,655.29
Лютий 34,054.66	7,126.18			2,130.00		4,179.49	5,500.00		6,400.00					79,432.83
Березень 23,088.63	14,581.73			1,825.00	1,700.00	2,361.71		190,725.63	12,943.22	4,857.00				252,082.92
Квітень 27,476.03	12,245.83	1,279.86		1,751.00	1,750.00	20,701.36				10,178.00				74,392.08
Травень 84,002.79	8,979.89			2,150.00	1,175.00	2,143.67	26,800.00	87,812.50	3,838.92	5,936.00	20,680.32			243,519.09
Червень 23,271.32	11,514.51			2,705.00	1,175.00	1,955.82	10,200.00	130,767.03		9,273.00				189,686.68
Разом	214,038.70	65,775.51	1,279.86	11,766.00	3,625.00	34,429.23	62,500.00	429,367.66	16,782.14	44,484.47	20,680.32			904,778.89

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА 6 МІСЯЦІВ.	
Готівка з кінцем 31 грудня 1937 р.	\$ 219,955.12
Прихід від 1. січня до 30 червня 1938 р.	934,827.69
Разом	\$1,154,782.81
Розхід від 1. січня до 30. червня 1938 р.	904,778.89
Готівка з кінцем 31 грудня 1937 остається	\$219,955.12
Готівка з кінцем червня 1938 р.	\$ 250,003.92

Пояснення до рубрик у приходах.	
В сімей рубриці загальна сума приходів вносить	\$76,990.40
На цю суму склалися ось такі позиції:	
Чинш з реальності, перебрані на власність У. Н. Союзу	\$69,190.40
Чинш від Української Пресової і Книжкової Спілки, по \$800 місячно	4,800.00
Чинш від У. Н. Союзу за офіси, по \$500 місячно	3,000.00
Разом	\$76,990.40
В 11-тій рубриці загальна сума приходів вносить	\$58,865.02
На цю суму склалися ось такі позиції:	
Перенесення готівки з конта „Свободи“ до адміністраційного фонду У. Н. Союзу, що осталося в часі заперестання видавання „Свободи“ У. Н. Союзом	\$17,000.00
Оцінка друкарських машин У. Н. Союзу	12,920.22
Оцінка книгарні У. Н. Союзу	7,760.10

ЗВІТ З КОНТРОЛІ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. С. ВІД 1-го СІЧНЯ ДО 30-го ЧЕРВНЯ 1938 Р.

П Р И Х О Д И														
3 місячних вкладок	Процент з банків	Процент від бондів	Процент від моргеджів	Чинш від реальності	Сплата бондів	Сплата моргеджів	Заробок на бондах	Процент від позичок	Обниження реальності					РАЗОМ
Січень 2,341.91	38.21	647.50	483.45	810.00		153.25								4,474.32
Лютий 2,390.25		553.02	1,326.83	740.00		187.50								5,197.60
Березень 2,274.62		558.89	743.51	748.00	10,037.50	1,735.78	187.50	2.34						16,285.30
Квітень 2,524.96		200.54	259.31	553.50		718.37								4,259.02
Травень 2,409.58		125.00	1,043.31	963.00		285.00								4,825.88
Червень 2,392.81		306.25	539.94	785.00		4,096.42								8,120.42
Разом	14,334.13	38.21	2,391.20	4,396.35	4,599.50	10,037.50	7,176.32	187.50	2.34					43,163.05
Р О З Х О Д И														
Виплати посм. за помож.	Платні пом. сил	Соц. обезп. поміч. сил	Молодецький журнал	Праці друк. і т.п.	Актуарій	Моргеджі	Виплати канцелярії	Перенос до УНС за діти	Бонди	Нагороди	Процент на морг. і бонд.	Грошові звороти	Видатки на реальності	Позички
Січень 356.95	20.15	475.00	81.22				50.00					58.34	255.45	
Лютий 348.43		475.00	42.50				25.00					96.36	626.20	
Березень 318.16	24.67	475.00	163.00				25.00		10,325.00	1,234.60	190.00	146.67	306.79	
Квітень 416.22		475.00	120.50				25.00					80.08	335.57	56.00
Травень 370.81	7.29	475.00	35.00		175.00		25.00					227.70	605.91	
Червень 294.41	40.01	475.00	89.56				25.00		10,050.00	3.00	8.12	174.98	157.94	708.00
Разом	1,290.00	2,104.98	92.12	2,850.00	531.78	175.00	175.00		20,375.00	1,237.60	198.12	784.13	2,287.86	56.00

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ ЗА 6 МІСЯЦІВ.	
Готівка з кінцем грудня 1937 р.	\$47,492.80
Прихід за 6 місяців	43,163.05
Разом	\$90,655.85
Розхід за 6 місяців	32,899.09
Готівка з кінцем червня 1938 р.	\$57,756.76

верха, показалося, що в ни-зах знов захоплювали вла-да всякі бандити і вороги на-роду. І знов бідачесько Ста-лін, не діставши відпочинку по першій тяжкій роботі, му-силь зачинати „чистку“ з са-мого долу...

Та наша гадка така, що він ніколи добре не вичистить Советів з усіх бандитів, са-ботажників і ворогів народу, як довго не усуне кореня ли-ха, а саме, доки не вичистить самого себе. Це від Сталіна розходить той смід і та атмосфера.

Виплати посмертних за помож від 1-го січня до 30-го червня 1938 р.	
Січень 20 посмертних за помож на суму	\$19,250.00
Лютий 19 „ „ „ „	15,750.00
Березень 17 „ „ „ „	16,500.00
Квітень 22 „ „ „ „	21,000.00
Травень 23 „ „ „ „	17,500.00
Червень 14 „ „ „ „	11,000.00
Разом	\$101,000.00
З кінцем 1937 року осталося несплачених запо-мог на суму	5,344.80
За шість місяців у 1938 році	101,000.00
Разом	\$106,344.80

За час 6 місяців суспендовано	419
відійшли з переступними листами	42
відійшли до повнолітніх членів	193
відійшли до інших клас	18
відійшли на безплатне продовження	8
відійшли со зворотом у готівці	30
померли	5
Разом	715
Віднявши 715 від 8,910, дістанемо загальне число дітей з кінцем червня 1938 року	8,195
За перших 6 місяців 1938 р. У. Н. Союз зріс у молодечім департаменті на 156 членів.	
Діти були обезпечені в таких класах:	
У класі I. молодечого департаменту є членів	5,738
У класі II. молодечого департаменту є членів	1,750
У класі III. молодечого департаменту є членів	707
Разом	8,195

Отже У. Н. Союз за перших 6 місяців 1938 року зріс у членстві разом на 535 повнолітніх членів і дітей.

ЗІСТАВЛЕННЯ БІЛАНСУ.	
Маєток У. Н. Союзу з кінцем червня 1938	\$4,520,529.30
Маєток У. Н. Союзу з кінцем 1937 року	4,349,372.42
Приріст майна У. Н. Союзу старших членів	\$ 171,156.88
Приріст молодечого департаменту	13,481.14
Разом приріст	\$ 184,638.02
Крім повних позицій знаходиться на чеківім конті FIRST NATIONAL BANK-у рент від контро-льованих організацією моргедж. інвестицій	8,662.01
Загальний приріст майна У. Н. Союзу за 6 м-сяців 1938 року	\$ 193,300.03
ЗІСТАВЛЕННЯ ШОДО СІРІТСЬКОГО ФОНДУ.	
Невиплачені посмертні за помож з кінцем черв-ня 1938 року	\$ 78,008.59
Процент від івстицій	107,761.17
Разом	\$185,769.76
Правні видатки	75.00
Втрата на бондах	3,225.00
Зворот проценту на членських позичках	1.98
Дивіденди членам	46,072.25
Разом	\$214,088.70
В 7-мій рубриці загальна сума розходів вносить	\$34,429.23
На цю суму склалися ось такі позиції:	
Податок, вода, опал, світло й інші видатки на ре-альностях	\$ 2,432.21
Посмертні виплати спадкоємцям з процентом	12,517.23
Перенесення з сирітського фонду до адміністрацій-ного фонду осталої надвишки відсотків	19,479.79
Разом	\$34,429.23

ЗІСТАВЛЕННЯ БІЛАНСУ ЗА 6 МІСЯЦІВ	
Загальний маєток 30 черня 1938 р.	\$432,524.80
Загальний маєток 31 грудня 1937 р.	419,043.66
Приріст майна мол. деп. за 6 місяців	\$ 13,481.14

За шість місяців у 1938 році виплачено посмерт-них за помож на суму	98,844.80
З кінцем червня 1938 року осталося несплачених за помож на суму	\$7,500.00
МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ.	
В березні померли 2 члени і виплачено	\$ 170.00
В квітні померли 3 члени і виплачено	1,120.00
Разом померли 5 членів і виплачено	\$1,290.00

(Продовження на 4-тій сторони)

В ОРОЖА ПРОПАГАНДА ОБРИХУЄ УКРАЇНСЬКУ СПРАВУ ПЕРЕД СВІТОМ. ХАЙ УКРАЇНСЬКІ ПРОБЛЕМИ ДАСТЬ ПРАВИЛЬНИЙ ВИРАЗ

НАЦІОНАЛЬНА МАНІФЕСТАЦІЯ

4-го ВЕРЕСНЯ (September) 1938

В Н Ю И О Р К У

HIPPODROME, at 43 Street & 6th Avenue, NEW YORK CITY

(Продовження з сторони 3-тої)

Згідно з банковими книжечками і банковими виїздами готівка знаходиться в банках, котрі подаємо в цьому звіті. Банк, зазначений зіркою, це банк заморожений.

Готівка У. Н. Союзу, старих і нових родів забезпечення, знаходиться в отсих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва фонду	Сума:	Разом:
Peoples Trust Co.	Shamokin, Pa.	558	Sav. Dept.	Mortuary Fd.	\$ 6,503.26	\$ 6,503.26
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	182,746	Sav. Dept.	Adm. Fd.	14,864.35	
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	202,352	Sav. Dept.	Adm. Fd.	14,418.53	29,282.88
First National Bank	Jersey City, N. J.	656	Sav. Dept.	Indg. Fd.	1,086.55	
First National Bank	Jersey City, N. J.		Real Estate Dept.		15,713.00	16,799.55
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.	16,955	Sav. Dept.	Mort. Fd.	6,746.64	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	14,352.42	
Commercial Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't		11,798.79	32,897.85
Trust Co. of New Jersey	Jersey City, N. J.	16,279	Sav. Dept.	Mort. Fd.	810.61	810.61
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.	8,209	Sav. Dept.	Reserve Fd.	4,809.03	
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.	5,938	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,679.90	
Hudson County National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Mort. Fd.	18,106.02	26,594.95
Elizabethport Banking Co.	Elizabeth, N. J.	16,091	Sav. Dept.	Mort. Fd.	1,936.22	1,936.22
Germania Mut. Saving	Elizabeth, N. J.	1,564	Sav. Dept.	Mort. Fd.	16,122.27	16,122.27
National State Bank	Elizabeth, N. J.	6,482	Sav. Dept.	Reserve Fd.	946.90	946.90
Central Home Trust Co.	Elizabeth, N. J.	5,899	Sav. Dept.	Mort. Fd.	6,814.13	6,814.13
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	National Fd.	1,716.41	1,716.41
Fidelity Union Trust Co.	Newark, N. J.	105,713	Sav. Dept.	Mort. Fd.	1,999.40	1,999.40
* N. J. National Bank & Trust Co.	Newark, N. J.	19,297	Sav. Dept.	Adm. Fd.	908.59	908.59
Howard Sav. Institution	Newark, N. J.	547,638	Sav. Dept.	Conven. Fd.	3,067.96	3,067.96
Integrity Trust Co.	Philadelphia, Pa.	32,502	Sav. Dept.	Mort. Fd.	987.89	987.89
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	23,773.75	
Chase National Bank	New York, N. Y.		Check Acc't	Dividend No. 4	23,927.75	47,701.50
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Adm. Fd.	31,333.58	
Irving Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Indegent Fd.	9,776.27	41,109.85
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Orphan's Fd.	6,408.14	6,408.14
N. J. Title Guarantee & Trust Co.	Jersey City, N. J.	20,600	Sav. Dept.	Adm. Fd.	7,395.56	7,395.56
Total					\$250,003.92	\$250,003.92

Готівка молодечого департаменту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Назва фонду	Сума:	Разом:
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	3,730	Sav. Dept.	Mort. Fd.	\$ 6,630.97	
Elizabeth Trust Co.	Elizabeth, N. J.	10,474	Sav. Dept.	Mort. Fd.	930.18	\$ 7,561.15
Harmonia Mutual Sav. Ass'n	Elizabeth, N. J.	21,446	Sav. Dept.	Adm. Fd.	26,176.45	26,176.45
Union County Trust Co.	Elizabeth, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	1,148.29	1,148.29
N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.	18,336	Sav. Dept.	Adm. Fd.	3,959.34	
N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Check Acc't	Adm. Fd.	4,455.03	
N. J. Title Guar. & Trust Co.	Jersey City, N. J.		Special Acc't		912.60	9,326.97
Public Nat'l Bank & Trust Co.	New York, N. Y.		Check Acc't	Mort. Fd.	11,232.26	11,232.26
First National Bank	Jersey City, N. J.		Check Acc't		2,311.64	2,311.64
Total					\$57,756.76	\$57,756.76

Готівка Сиротинця-захисту У. Н. С. знаходиться в отсих банках:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
Nat'l Newark & Essex Banking Co.	Newark, N. J.	20,360	Sav. Dept.	\$2,585.84	\$ 2,585.84
U. S. Saving Bank of Newark, N. J.	Newark, N. J.	140,488	Sav. Dept.	6,387.07	6,387.07
Total				\$8,972.91	\$8,972.91

Фонд ім. С. Ядловського улькований:

Імя банку:	Місцевість:	Ч. кн.:	Конто:	Сума:	Разом:
Provident Inst. for Savings	Jersey City, N. J.	5,279	Sav. Dept.	\$2,544.63	\$2,544.63

Звіт з фонду бл. п. Семена Ядловського.

З днем 31 грудня 1937 р. цей фонд виносив	\$2,519.44
Процент з банку	25.19

З днем 30 червня 1938 р. цей фонд виносить	\$2,544.63
--	------------

Звіт Захисту-Сиротинця У. Н. Союзу.

З днем 31 грудня 1937 року цей фонд виносив	\$34,114.84
Процент від фондів	468.75
Процент з банків	14.32

З днем 30 червня 1938 р. цей фонд виносить	\$34,597.91
--	-------------

Фонд Сиротинця-захисту інвестований:

У бондах	\$25,625.00
У готівці	8,972.91
Разом	\$34,597.91

Головна контрольна комісія У. Н. Союзу перевела вповні контролю майна і діловодства У. Н. Союзу і отрим стверджує, що одно і друге знаходяться в якнайліпшому порядку. Переведено контролю в дні від 18-го до 27-го липня 1938 року.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ У. Н. СОЮЗУ:
Д. Капітула, президент; д-р А. Т. Кібзей, заст. пред.; О. Е. Малицький, секретар; Степан Куропась, Роман І. Смух, члени комісії.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШІЙ ЦІННИК КНИЖОК.

Придане.
Підслухана розмова двох жабраків:
— А вночі під „Віденкою“ вже не стоїть?
— Ні. Я віддала заміж старшу дочку і місце мусіла віддати зятів як придане.

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ.

Док, зрозуміло, не знав, що говорить Голм. Та скоро він догадався, що дикуни організують погоню. Шість з них почали немов малпи врятуватися на скали в напрямі місця, де він стояв. Док стиснув у руці лука і не знав, що далі має робити. Всіх шістьох він не міг застрілити. А тимчасом дикуни спиналися все вище і вище. Іх очі горіли ненавистю.

А Тарзан тимчасом гнався з цілої сили по подвір'ю тюрми, виминаючи чорних вояків і прямуючи до нетрів. Коли побачив, що чорні заступають йому дорогу, він мов олень кинувся на бік і втівав далі. Та з іншої сторони вискочив знов гурт вояків з наставленими рушницями. Тепер здавалося, що він не втече. З усіх сторін він був оточений.

Поглянувши довкруги себе, Тарзан подався в те місце, де було найбільше вояків. Всі думали, що він зійшов з ума. А вояки, що стояли попереду нього, наїжили кріси з багнетами. Чорні вже думали, що він сам хоче поповнити самотність. Дійсно, Тарзан розігнався з цілої сили і ніби хотів скопити на багнети. Та фактично він скопив на дерево, що там стояло.

А те дерево притикало до крайчика нетрів. Вискочивши на дерево, він чимскорше почав перескакувати з галузі на галузь та зближуватись до місця, де притикало інше дерево. Чорні отямалися і зрозуміли його план. Вони змирилися крісами і видали сальву стрілів. А далі вистрілили знов і знов. Відгомін пішов лісом. Та Тарзан не впав від стрілів.

Бажаючи, щоб якнайскорше нашу фільму „Маруся“ висвітлювано по всіх краях, по всіх континентах, а також щоб цей бизнес (висвітлювання фільмів) був під опікою наших людей, ми отримали пропозицію зацікавлених у цій справі, щоб старалися перебрати від нас бизнес цієї фільми на певних умовах.

По інформації в цій справі, просимо писати до представника фільми, п. Миколи Новака, на таку адресу:

Ukrainian Corporation
747 Broadway, New York, N. Y.

Іван Петровський,
голова корпорації;
Микола Данильченко,
фінансовий секретар.
Нью-Йорк, Н. Й., 6. серпня 1938.

В часописі російських емігрантів „Последнее Новості“, який виходить у Парижі, стрічаємо таку знамениту фільмострацію до відносин у Болшеві:

Весна. В садку молодий хлопець і дівчина. Вона кокетливо підходить:

— Вася, ви любите вже когось?
— Люблю.
— І обождаєте?
— Обожаю.
— А кого? Скажіть!
— Товариша Сталіна.

В галицькій кооперативі. Жебрак: Дайте кусничок хліба!

Крамар: Не маю початого, самі цілі.

Жебрак (виймає з торби кілька кусників): То прошу дати цілий, я видам вам решту!

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРҀРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

НЕ НОВА

Наша обслуга не є нова. Хоч вона під кожним оглядом модерна, то кожний бачить, що за нею є 30-літній досвід; 30 літ науки, як обслуговувати найкраще.

Це річ такої великої ваги, що ми не можемо собі уявити, як хтось може не звернути на це уваги.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25 St., Bayonne
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

СКРИПКА МОЦАРТА.

„Версайське т-во концертістів“ придбало дорогий інструмент: скрипку неаполітанського майстра Ніколя Каяно. Цю скрипку подарував неаполітанський король Карло III. донці Людовика XV. А деляйді, який удалося в 1791 р. втекти з Франції підчас великої революції. Перед відїждом з Версаю Адеяйла подарувала скрипку одній з придворних дам, Ляваль Монморансі.

Підчас одного з своїх гостинних виступів у Версаю Моцарт попросив, щоб йому дали скрипку. Його бажання якості виповнили і Моцарт відіграв на скрипці князю А. деляйди одні з своїх концертів. Тепер по 147 років скрипка, на якій грав Моцарт, вертається назад до апартаментів королівської палати у Версаю. Підчас візиту англійського короля Юрія VI. та королеви Елісавети відомий скрипак Казадезій відіграв на цій скрипці „концерт“ Моцарта.

І брехати штука.

Один багач мав трьох наймитів. А що був веселий, то хотів все щось цікавого послухати. Одного разу каже:

— Хто з вас найліпше збреше, дістане десять долярів.

— Я ще ніколи не брехав — каже перший.

— Я знову взагалі не потрапив би щось збрехати — каже другий.

— Мої товариші сказали чисту правду — додав третій і дістав десять долярів.

Відрубала.

Він: Не розумію вас, пані, як можете носити волосся у шоломі жінки.

Вона: А ви хіба не носите на собі вовни іншого барана?

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниць, як далеко поза Нью-Йорком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга широкі чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОКХ, БРОКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2563
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BROOKLYN, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

ІВАН БУНЬКО

Новий Український УдєрҀейкер заряджує погребамі по ціні так низькій, як \$150. Обслуга найкраща.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified Funerals as low as \$150.
Telephone: Orchard 4-8088